

Zemigala, Marcin

Working Paper

Zastosowanie standardow społecznej odpowiedzialności w Polsce i na świecie

Institute of Economic Research Working Papers, No. 31/2017

Provided in Cooperation with:

Institute of Economic Research (IER), Toruń (Poland)

Suggested Citation: Zemigala, Marcin (2017) : Zastosowanie standardow społecznej odpowiedzialności w Polsce i na świecie, Institute of Economic Research Working Papers, No. 31/2017, Institute of Economic Research (IER), Toruń

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/219854>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

<https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Institute of Economic Research Working Papers

No. 31/2017

**Zastosowanie standardów społecznej odpowiedzialności
w Polsce i na świecie**

Marcin Żemigła

Article prepared and submitted for:

**9th International Conference on Applied Economics Contemporary
Issues in Economy, Institute of Economic Research, Polish
Economic Society Branch in Toruń, Faculty of Economic Sciences
and Management, Nicolaus Copernicus University, Toruń, Poland,
22-23 June 2017**

Toruń, Poland 2017

Marcin Żemigala
m.zemigala@poczta.onet.pl
Wydział Zarządzania, Uniwersytet Warszawski

Zastosowanie standardów społecznej odpowiedzialności w Polsce i na świecie

JEL Classification: M14; M16

Keywords: społeczna odpowiedzialność, narzędzia społecznej odpowiedzialności, zastosowanie społecznej odpowiedzialności

Abstract

Research background: Społeczna odpowiedzialność (SR – social responsibility) jest koncepcją zarządzania, która kształtuje się podobnie do zarządzania jakością czy zarządzania środowiskowego. Jak każda koncepcja posiada portfel narzędzi, które można wdrażać w organizacjach mających potrzebę posłużenia się daną koncepcją w swoich działaniach. W chwili obecnej katalog narzędzi SR stale się rozrasta i ulega kolejnym modyfikacjom.

Purpose of the article: Celem artykułu jest analiza zastosowania znormalizowanych narzędzi SR. Najpierw przybliżono istotę SR oraz scharakteryzowano zestaw znormalizowanych narzędzi. Stan ich zastosowania poddano analizom empirycznym.

Methodology/methods: Postawiono dwa pytania badawcze:

- Jak wygląda zastosowanie standardów SR na świecie według aktualnych danych?
- Jak wygląda zastosowanie standardów SR w poszczególnych krajach oraz w Polsce według aktualnych danych?

Do odpowiedzi na powyższe pytania posłużono się oficjalnym danymi pochodzącymi od organizacji formalnie odpowiedzialnych za analizowane standardy, uznano je za wiarygodne i kompletne. Z uwagi na to, że dane pochodzą z różnych źródeł analizy mają charakter poglądowy. W analizach uwzględniono ISO 14001, SA 8000, AA 1000AS i G4, nie uwzględniono ISO 26000 ze względu na charakter normy (nie przeznaczona do certyfikacji) i w związku z tym brak odnośnych danych.

Findings: Najczęściej stosowanym standardem SR jest ISO 14001, kolejne standardy są już dużo rzadziej stosowane. Z jednej strony to pocieszające, że dobrowolna norma z zakresu ochrony środowiska jest relatywnie często stosowana, z drugiej jednak dziwi fakt, że narzędzia z innych zakresów tematycznych (warunki pracy, raportowanie zrównoważonego rozwoju i stosunki z interesariuszami) mają znikome zastosowanie. Jeżeli chodzi o zastosowanie znormalizowanych narzędzi SR w różnych krajach to widać silną tendencję wśród

krajów spoza rozwiniętych i stabilnych gospodarek do stosowanie analizowanych narzędzi, świadczy to o ich większej motywacji do poprawy konkurencyjności z wykorzystaniem także koncepcji SR. Niestety w Polsce taka tendencja nie istnieje a analizowane standardy praktycznie nie są stosowane, pewnym wyjątkiem jest ISO 14001.

Wstęp

Spółeczna odpowiedzialność (SR - Social Responsibility) organizacji jest jedną z nowszych koncepcji zarządzania, która zaczyna kształtować się podobnie do takich z nich jak np. zarządzanie jakością czy zarządzanie środowiskowe. Jak każda koncepcja posiada swój portfel narzędzi, które można wdrażać w organizacjach mających potrzebę lub konieczność posłużenia się daną koncepcją w swoich działaniach. W chwili obecnej katalog narzędzi SR stale się rozrasta i ulega kolejnym modyfikacjom dając potencjalnym użytkownikom, organizacjom coraz lepsze możliwości kształtowania relacji z otaczającym światem w perspektywie społecznej. Podobnie jak każda koncepcja SR jest zbudowana wokół pewnych specyficznych wartości, które w tym przypadku koncentrują się na relacjach organizacji i społeczeństwa (Porter & Kramer, 2006, pp. 78-92).

Celem artykułu jest przybliżenie istoty SR, charakterystyka zestawu znormalizowanych narzędzi SR oraz analiza stanu ich zastosowania. Sformułowano dwa pytania badawcze i zidentyfikowano odpowiedni zbiór danych do analiz właściwych dotyczących czterech narzędzi SR: ISO 14001, SA 8000, AA 1000AS i G4.

Spółeczna odpowiedzialność i jej narzędzia

Analizując sens koncepcji SR można wyszczególnić kilka jej wyróżników. **Po pierwsze** jak większość koncepcji zarządzania SR jest fakultatywna. **Po drugie** SR nie zawęża się tylko do przedsiębiorstw lecz do wszelkiego typu organizacji. W publikacjach starszych dominowała perspektywa przedsiębiorstw dużych (w odniesieniu do przedsiębiorstw mówi się o społecznej odpowiedzialności biznesu, CSR – Corporate Social Responsibility) (Fischer & Groenveld, 1976, pp. 18-26) a inne typy organizacji biznesowych (np. MSP) były rzadziej brane pod uwagę (Chrisman & Archer, 1984, pp. 46-58; Wilson, 1980, pp. 17-24). Współcześnie SR uwzględnia wszystkie typy przedsiębiorstw (Jenkins, 2006, pp. 241-256; Russo & Perrini, 2010, pp. 207-221) a szerzej wszelkie typy działalności zorganizowanej, np. organizacje publiczne (Enticott & Walker, 2008, pp. 79-92; Heath & Norman, 2004, pp. 247-265). **Po trzecie** SR to koncepcja zarządzania stosowana w odniesieniu do organizacji, które

działają w otoczeniu rynkowym. Nieuzasadnione jest więc stawianie w opozycji do SR zasad ekonomii wolnego rynku, racjonalnego zarządzania zasobami finansowymi czy w przypadku przedsiębiorstw maksymalizacji zysku, co już w 1979 roku ukazał A. B. Carroll w swojej piramidzie odpowiedzialności, gdzie fundament stanowi właśnie odpowiedzialność ekonomiczna (Carroll, 1979, pp. 497-505; por. Schawartz & Carroll, 2003, pp. 503-530). **Po czwarte** SR wyrasta z teorii interesariuszy, która polega na analizie potrzeb i oczekiwań różnych grup interesu w relacji do organizacji (Freeman, 1984, p. 38; por. Freeman & Wicks & Parmar, 2004, pp. 364-369).

Samo jednak zakorzenienie koncepcji SR we wcześniejszej teorii interesariuszy nie daje wystarczających możliwości jej zastosowania. Ten problem rozwiązuje katalog narzędzi, które umożliwiają wdrożenie SR. Wymienić można dwa typy takich narzędzi:

- Inicjatywy czy programy (narzędzia nieustandaryzowane), które zawierają ogólne zbiory zasad lub wytycznych, ich zastosowanie jest mniej sformalizowane, daje większą możliwość subiektywnego podejścia i interpretacji.
- Normy, które są bardziej sformalizowane, szczegółowe, wymuszają lepszą integrację działań SR i systemów zarządzania organizacją.

Zarówno normy jak i inicjatywy można podzielić na te, do zastosowania w organizacjach każdego typu i z każdego sektora (uniwersalne) jak i te, które zostały zaprojektowane z myślą o konkretnych sektorach rynku i rodzajach prowadzonej działalności (Żemigła, 2013, pp. 49-50). To właśnie normom uniwersalnym zostanie poświęcona uwaga w niniejszych analizach.

Normy AA 1000

Rodzina norm AA 1000 składa się z 3 standardów. AA 1000 APS, która wymienia 3 zasady: włączania, istotności i odpowiadania (AA1000 accountability principles standard, 2008, pp. 10-16). Kolejna norma to AA 1000 AS, poświęcona temu jak sprawdzić czy w organizacji wdrożono zasady wymienione w AA 1000 APS we właściwy, zgodny z zapisami normy sposób. Norma zawiera wiele wskazówek jak prowadzić proces weryfikacji, jakich informacji poszukiwać i jak je oceniać oraz kluczowe kompetencje osób prowadzących weryfikację (1000 assurance standard, 2008, pp. 9-22). Ostatni standard AA 1000 SES zawiera informacje, w jaki sposób angażować interesariuszy w działania organizacji. Proces zaangażowania zaczyna się od planowania, przygotowania przez wdrożenie

oraz przegląd i doskonalenie, każdy z etapów jest wzbogacony konkretnymi wytycznymi ułatwiającymi zastosowanie go w organizacji (AA1000 stakeholder engagement standard, 2011, pp. 22-43).

Norma SA 8000

SA 8000 to systemowy standard dotyczący warunków pracy. W strukturze składa się z ośmiu modułów technicznych i dziewiątego modułu systemowego, który ma za zadanie scalić poprzednie elementy w całość poprzez wytyczne dotyczące polityki SR, przypisanie zadań do stanowisk, określenie procedur utrzymujących postanowienia normy i procedur sprawdzających, dotyczących dokumentacji, działań zapobiegawczych i korygujących, identyfikacji i monitorowania ryzyk a także procesu komunikowania z otoczeniem i pracownikami. Jeżeli chodzi natomiast o moduły techniczne to koncentrują się one na zakazie pracy dzieci i pracy przymusowej, kwestiach BHP, wysokości wynagrodzeń, czasie pracy, wolności zrzeszania się i negocjacji zbiorowych oraz zakazie praktyk dyscyplinarnych i dyskryminacyjnych (Social accountability 8000, 2008, pp. 8-16).

Norma ISO 14001

ISO 14001 to jedyny standard z całej rodziny ISO 14000, przeznaczony do certyfikacji. Ten międzynarodowy standard zawiera wytyczne dla organizacji każdego typu, które ułatwiają zaprojektowanie, wdrożenie, utrzymywanie i doskonalenie systemu zarządzania środowiskowego. To właśnie ciągłe doskonalenie jest jednym z ważniejszych elementów normy, która opiera się na cyklu Deminga i podporządkowuje się logice następujących po sobie etapów (PN – EN ISO 14001, 2015, p. vii):

- Planowania: określanie celów środowiskowych i niezbędnych do ich realizacji procesów w odniesieniu do polityki środowiskowej.
- Wykonywania: wdrażanie planów środowiskowych.
- Sprawdzania: monitorowanie i mierzenie procesów organizacyjnych w odniesieniu do polityki środowiskowej i celów środowiskowych oraz raportowanie efektów środowiskowych.
- Działania: podejmowanie działań usprawniających.

Norma ISO 26000

ISO 26000 – wymagania dotyczące SR to międzynarodowa norma, która odnosi się do każdego typu organizacji, analogicznie jak ISO 14001.

Jednak nie jest przeznaczona do certyfikacji i nie jest normą systemu zarządzania. ISO 26000 zawiera informacje ułatwiające organizacjom zrozumienie czym jest SR i jakie są jej relacje ze zrównoważonym rozwojem. Proponowane są dwie podstawowe praktyki: uznanie SR oraz identyfikacja i zaangażowanie interesariuszy. Następnie wskazane jest, aby organizacje dokonały przeglądu zasad SR (norma wymienia ich 7: rozliczalność, przejrzystość, postępowanie etyczne, poszanowanie interesariuszy i ich interesów, poszanowanie prawa, międzynarodowych norm postępowania i praw człowieka) i przestrzegały ich w aspekcie głównych obszarów SR (ład organizacyjny, prawa człowieka, praktyki z zakresu pracy, uczciwe praktyki operacyjne, zagadnienia konsumenckie, zaangażowanie społeczne i rozwój lokalnej społeczności) (PN – ISO 26000, 2012, p. 11).

Standardy G4

Międzynarodowe standardy G4 do raportowania zrównoważonego rozwoju składają się z dwóch części: zasady raportowania i wskaźniki oraz podręcznik stosowania wytycznych. Zasady raportowania dotyczą treści raportu oraz jego jakości. Co do treści G4 stanowią, że organizacja raportująca powinna uwzględnić w raporcie kwestie związane z interesariuszami, raport powinien odnosić się do zrównoważonego rozwoju, dotyczyć kwestii istotnych i zawierać informacje kompletne. Jeżeli chodzi o zasady dotyczące jakości raportu G4 podkreślają, że raport powinien być wyważony, porównywalny, dokładny, terminowy, przejrzysty i wiarygodny. Wskaźniki raportowania według G4 dotyczą takich aspektów jak strategia i analiza, profil organizacji, istotne aspekty, zaangażowanie interesariuszy, profil raportu, ład organizacyjny i etyka; są to tzw. wskaźniki profilowe. Prócz nich w G4 znajdują się także wskaźniki szczegółowe, które dotyczą aspektów ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i podejścia do zarządzania. Łącznie w G4 znajduje się 48 wskaźników profilowych i 92 wskaźniki szczegółowe, które są sformułowane w prosty sposób i stanowią kompletny zestaw umożliwiający przygotowanie raportu. Druga część G4 – podręcznik stosowania wytycznych zawiera bardziej szczegółowe wyjaśnienia, które mogą być pomocne przy konstruowaniu raportu (G4, 2016, pp. 16-18 & 24-83).

Kwestie metodologiczne

W świetle przedstawionych znormalizowanych narzędzi SR postawiono dwa pytania badawcze:

- **PB1:** Jak wygląda zastosowanie standardów SR na świecie według aktualnych danych?
- **PB2:** Jak wygląda zastosowanie standardów SR w poszczególnych krajach oraz w Polsce według aktualnych danych?

Do odpowiedzi na powyższe pytania badawcze konieczne są dane analityczne zapewniające kompletność i wiarygodność. Te dwa warunki spełniają dane pochodzące od organizacji formalnie odpowiedzialnych za analizowane standardy (por. tabela 1).

Tabela 1. Szczegóły dotyczące danych analitycznych

Nazwa standardu	Organizacja odpowiedzialna	Źródło danych	Aktualność danych
SA 8000	SAI – Social Accountability International	Dane są dostarczone przez Social Accountability Accreditation Services i zostały pobrane 28 lipca 2016 ze strony internetowej: www.saasaccreditation.org/sites/default/files/u4/Q1_2016_SAAS_SA8000_public_list.xlsx .	Stan na 31 marca 2016
AA 1000	AccountAbility	Dane są dostarczone przez AccountAbility i zostały pobrane 28 lipca ze strony internetowej: http://www.accountability.org/standards/aa1000as/aa1000as-in-2015-reports.html . Dotyczą zastosowań AA 1000 AS potwierdzonych przez licencjonowane przez AccountAbility organizacje certyfikujące.	Koniec 2015 roku.
ISO 26000	ISO – International Organization for Standardization	Z uwagi na fakt, że ISO 26000 w chwili obecnej nie jest przeznaczone do celów certyfikacyjnych brak jest tego typu danych	
ISO 14001	ISO – International Organization for Standardization	Dane pochodzą z badań prowadzonych przez ISO i uwzględniają te certyfikacje przeprowadzone przez	Koniec 2014 roku.

		<p>jednostki akredytowane przez IAF (International Accreditation Forum). Dane zostały pobrane 28 lipca 2016 ze strony internetowej: http://www.iso.org/iso/iso-survey.</p>	
G4	GRI - Global Reporting Initiative	<p>Dane pochodzą z analiz prowadzonych przez GRI, zostały pobrane 28 lipca 2016 ze strony internetowej: https://www.globalreporting.org/services/Analysis/Reports_List/Pages/default.aspx.</p>	Stan na 01 lipca 2016.

Źródło: opracowanie własne.

Tego typu dane mają kilka ograniczeń, które należy wyszczególnić:

1. Dane pochodzą z różnych źródeł.
2. Najbardziej aktualne i kompletne dane pochodzą z różnych okresów, od końca 2014 do lipca 2016 roku.
3. Dane były zbierane bez zastosowania jednolitej procedury, każda organizacja prowadząca własne badania podejmowała kroki najbardziej jej odpowiadające.

Z uwagi na to niniejsze analizy mają charakter poglądowy, przedstawiają ogólną tendencję odnośnie zastosowania analizowanych standardów. Należy jednak podkreślić, że są oparte na danych pochodzących z oficjalnych źródeł, które uznać można za wiarygodne i kompletne. Nie zidentyfikowano innych źródeł zapewniających bardziej wyczerpujące dane dotyczące badanego obszaru.

W dalszych analizach uwzględniono cztery standardy: ISO 14001, SA 8000, AA 1000 AS i G4, nie uwzględniono natomiast ISO 26000 ze względu na charakter normy (nie przeznaczona do certyfikacji) i w związku z tym brak odnośnych danych.

Analizy właściwe

Analizując zbiór danych w kontekście **PB1** okazuje się, że najbardziej popularnym standardem SR jest System Zarządzania Środowiskowego według ISO 14001. Sumaryczna liczba zastosowań w analizowanym zbiorze danych to 324 148. Żaden z pozostałych standardów nawet nie

zbliżył się do podobnego wyniku. Popularność ISO 14001 można tłumaczyć renomą Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej ISO. Ponadto norma dotycząca zarządzania jakością ISO 9001, na której podstawie został opracowany standard ISO 14001 została także bardzo dobrze przyjęta przez organizacje. Inną przyczyną dużej liczby wdrożeń ISO 14001 jest częsta ścieżka wdrażania systemów zarządzania, pierwszym jest zwykle system zarządzania jakością (często wybiera się ISO 9001) a następnie system zarządzania środowiskowego (w tym przypadku organizacje, w których sprawdzili się ISO 9001 wybierają ISO 14001). Te fakty pozwalają stwierdzić z pewnym prawdopodobieństwem, że jeżeli w przyszłości ISO 26000 zostanie przeformułowana do celów certyfikacyjnych także zyska dużą popularność.

Pozostałe standardy SR wzięte pod uwagę w niniejszych analizach uzyskały dużo niższe liczby jeżeli chodzi o zastosowania. Żadna z norm nie przekroczyła 2% ISO 14001, najbliższej tego progu jest norma SA 8000 z liczbą zastosowań na poziomie 3757 co procentowo daje nieco ponad 1% ISO 14001. Kolejne dwa standardy osiągnęły jeszcze niższe wyniki (por. tabela 2).

Tabela 2. Zastosowanie standardów

Nazwa standardu	Liczba zastosowań	Udział procentowy
ISO 14001	324148	100
SA 8000	3757	1,16
G4	459	0,14
AA 1000 AS	125	0,04

Wyjaśnienie:

W kolumnie udział procentowy za 100% wzięto liczbę zastosowań ISO 14001.

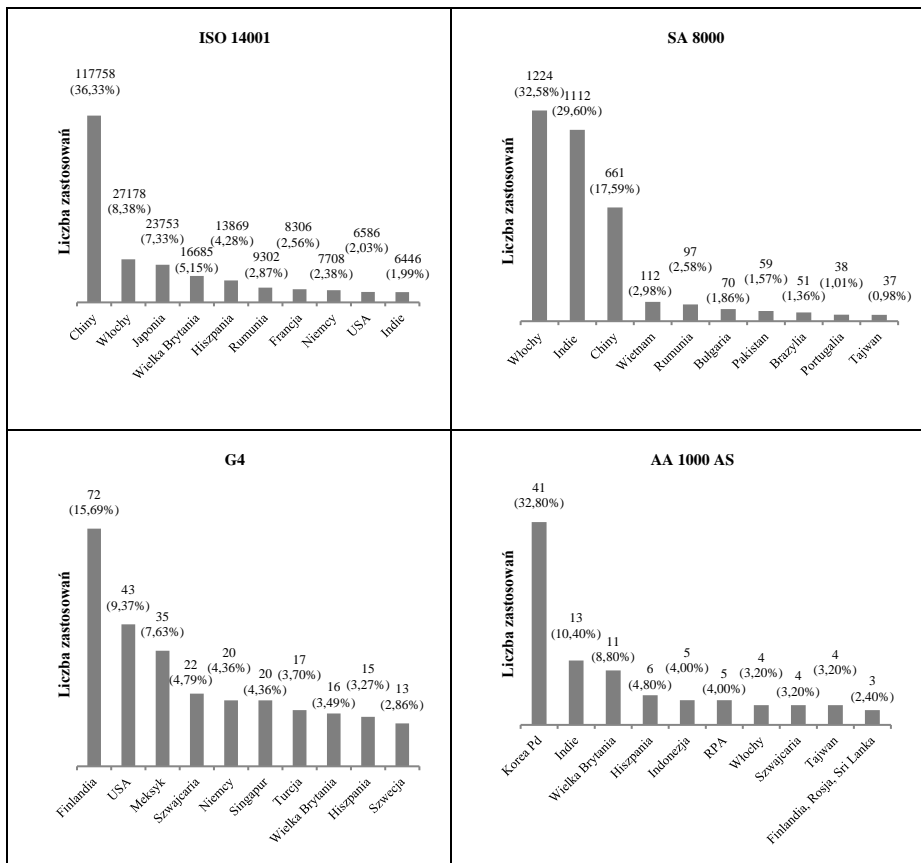
Dane w wierszu odnoszącym się do G4 dotyczą tylko tych raportów, które zostały przygotowane ściśle z jego wytycznymi, w danych tych uwzględniono także raporty przygotowane według wcześniejszych wersji wytycznych (G3 i G3.1), które jeszcze nie wygasły i nie jest wymagana ich zmiana (takich raportów było 11).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jak w tabeli 1.

Analizując zbiór danych pod kątem odpowiedzi na **PB2** okazuje się, że w zakresie zastosowania ISO 14001 zdecydowanie przodują Chiny z udziałem procentowym ponad 36%, żaden inny kraj nie uzyskał odsetka dwucyfrowego. Z regionu Europy Wschodniej w pierwszej dziesiątce krajów stosujących ISO 14001 znalazła się jedynie Rumunia. Zaskakujące są dalsze miejsca krajów rozwiniętych i dużych gospodarek europejskich jak Wielka Brytania (miejsce 4), Francja (m. 7) czy Niemcy (m. 8). Drugi

co do popularności standard SA 8000 najczęściej jest stosowany we Włoszech i w Indiach, w przypadku tego standardu w pierwszej dziesiątce w ogóle brak jest reprezentantów dużych rozwiniętych gospodarek europejskich. Znow pojawia się Rumunia jako przedstawiciel krajów Europy Wschodniej a zaraz za nią plasuje się Bułgaria. Biorąc pod uwagę zastosowanie standardów G4 w pierwszej dziesiątce krajów zanotowano już więcej przedstawicieli Europy Zachodniej, na pierwszym miejscu pojawia się Finlandia, są też Szwajcaria, Niemcy, Wielka Brytania czy Szwecja. Jedyne w zakresie stosowania tego konkretnego standardu wysokie miejsce zajęły Stany Zjednoczone, które w pozostałych przypadkach są na dalszych pozycjach. Należy jednak zaznaczyć, że G4 to o wiele mniej popularny standard od poprzednich. Najmniej popularna norma czyli AA 1000 AS najczęściej jest stosowana w Korei Południowej, Indiach i Wielkiej Brytanii. Szczegółowe zestawienie pierwszych dziesięciu krajów w perspektywie stosowania analizowanych standardów jest przedstawione w tabeli 3. Ogólny wniosek z tej analizy jest taki, że kraje z gospodarkami uznanymi za rozwinięte, stabilne i z dużymi tradycjami nie zajmują czołowych pozycji. Pojawiają się natomiast takie kraje jak Chiny, Indie, Meksyk czy Korea Południowa. Może to świadczyć o tym, że w krajach, gdzie gospodarki faktycznie są ustabilizowane organizacje nie widzą dużej potrzeby poprawy własnej pozycji konkurencyjnej stosując narzędzia SR. Natomiast tam gdzie gospodarki się dopiero rozwijają lub też borykają się z różnymi kryzysami widoczne jest poszukiwanie szans rynkowych przez zastosowanie analizowanych standardów. Tak jest np. w przypadku Chin (problemy z ochroną środowiska i popularność ISO 14001, problemy ze standardami pracy i SA 8000), Indii (standardy pracy – SA 8000), Japonii (ochrona środowiska). Widać też, że kraje Europy Wschodniej w małym stopniu korzystają z tych narzędzi. W zestawieniu pierwszych dziesięciu krajów dwukrotnie pojawia się Rumunia (ISO 14001 i SA 8000) i raz Bułgaria (SA 8000). Polska uzyskuje bardzo słabe wyniki, które przedstawiono w tabeli 4. W zasadzie można mówić o całkowitym braku stosowalności znormalizowanych narzędzi SR w Polsce, wyjątkiem jest ISO 14001, jednak wdrożenia stanowią ułamek procenta w odniesieniu do sumarycznej liczby wdrożeń na świecie. Taki obraz może budzić zdziwienie, Polska nie jest ani gospodarką rozwiniętą i na tyle silną, by nie szukać nowych szans na rozwój, ani nie brak jej problemów z zakresu ochrony środowiska, warunków pracy, sprawozdawczości kwestii zrównoważonego rozwoju czy stosunków z interesariuszami.

Tabela 3. Zastosowanie standardów SR w poszczególnych krajach

Wyjaśnienie:

Odnosnie każdego standardu podano dane dotyczące 10 krajów z największą liczbą zastosowań.

W nawiasach podano udziały procentowe, 100% = całkowita liczba zastosowań danej normy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jak w tabeli 1.

Tabela 4. Zastosowanie standardów w Polsce

Nazwa standardu	Liczba zastosowań	Udział procentowy
ISO 14001	2213	0,68
SA 8000	9	0,24
G4	2	0,44
AA 1000 AS	0	0,00

Wyjaśnienie: 100% = całkowita liczba zastosowań danej normy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jak w tabeli 1.

Podsumowanie

Kończąc rozważania i analizy na powyższy temat podkreślić można kilka aspektów. Otóż SR jest koncepcją zarządzania wyposażoną w portfel różnorodnych narzędzi, wśród nich są także narzędzia znormalizowane. Najczęściej stosowanym standardem jest System Zarządzania Środowiskowego według ISO 14001, kolejne standardy są już dużo rzadziej stosowane. Z jednej strony to pocieszające, że dobrowolna norma z zakresu zarządzania środowiskowego jest relatywnie często stosowana, z drugiej jednak dziwi fakt, że narzędzia z innych zakresów tematycznych (warunki pracy, raportowanie zrównoważonego rozwoju i stosunki z interesariuszami) mają znikome zastosowanie. Jeżeli chodzi o zastosowanie znormalizowanych narzędzi SR w różnych krajach to widać silną tendencję, wśród krajów spoza rozwiniętych i stabilnych gospodarek, do stosowania analizowanych narzędzi, świadczy to o ich większej motywacji do poprawy konkurencyjności z wykorzystaniem także koncepcji SR. Niestety w Polsce taka tendencja nie istnieje a analizowane standardy praktycznie nie są stosowane, pewnym wyjątkiem jest ISO 14001.

Bibliografia

- AA 1000 accountability principles standard. (2008). London, Washington: AccountAbility UK, AccountAbility North America.
- AA 1000 assurance standard. (2008). London, Washington: AccountAbility UK, AccountAbility North America.
- AA1000 stakeholder engagement standard. (2011). London, Washington, AccountAbility.
- Carroll, A. B. (1979). A three – dimensional conceptual model of corporate performance. *Academy of Management Review*, 4(4).
- Chrisman, J. J. & Archer, R. W. (1984). Small business social responsibility: some perceptions and insights. *American Journal of Small Business*, 9(2).
- Enticott, G. & Walker, R. M. (2008). Sustainability, performance and organizational strategy: an empirical analysis of public organizations. *Business Strategy and the Environment*, 17(2). DOI: 10.1002/bse.501.
- Fischer, W. A. & Groenveld, L. (1978). Social responsibility and small business. *Journal of Small Business Management*, 14(1).
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: a stakeholder approach*. Boston: Pitman.
- Freeman, R. E. & Wicks, A. C. & Parmar, B. (2004). Stakeholder theory and “the corporate objective revisited”. *Organization Science*, 15(3). DOI: 10.1287/orsc.1040.0066.
- G4, *Wytyczne do raportowania*. (2016). Amsterdam: GRI.

- Heath, J. & Norman, W. (2004). Stakeholder theory, corporate governance and public management: what can the history of state-run enterprises teach us in the post-Enron era? *Journal of Business Ethics*, 53(3). DOI: 10.1023/B:BUSI.0000039418.75103.ed.
- Jenkins, H. (2006). Small business champions for corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 67(3). DOI: 10.1007/s10551-006-9182-6 .
- PN – EN ISO 14001, *environmental management systems, requirements with guidanance for use*. (2015). Warszawa: Polski Komitet Normalizacyjny.
- PN – ISO 26000, *wytyczne dotyczące społecznej odpowiedzialności*. (2012). Warszawa: Polski Komitet Normalizacyjny.
- Porter, M. E. & Kramer, M. R. (2004). Strategy and society. *Harvard Business Review*, 84(12).
- Russo, A. & Perrini, F. (2010). Investigating stakeholder theory and social capital: CSR in large firms and SMEs. *Journal of Business Ethics*, 91(2). DOI: 10.1007/s10551-009-0079-z.
- Schwartz, M. S. & Carroll, A. B. (2008). Corporate social responsibility: a three-domain approach. *Business Ethics Quarterly*, 13(4).
- Social accountability 8000*. (2008). New York: Social Accountability International.
- Wilson, E. (1980). Social responsibility of business: what are the small business perspectives? *Journal of Small Business Management*, nr 3.
- Żemigala, M. (2013). *Spoleczna odpowiedzialność biznesu w świetle analiz bibliometrycznych i opinii pracowników na temat równowagi między życiem zawodowym a prywatnym*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego.